

Stortingets familie- og kulturkomité
Innsendt via www.stortinget.no

Vår referanse: 2026/76
Dato: 24.04.2026
Publikasjonsnr.: NIM-H-2026-023

SKRIFTLIG INNSPILL

Representantforslag om å løse fosterhjemskrisen

1. Innledning

Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM) takker for muligheten til å gi innspill til Representantforslag 242 S (2025-2026) om å løse fosterhjemskrisen.

NIM vil i hovedsak følge opp våre tidligere innspill til endringer i barnevernsloven.

NIM har ikke anledning til å gå inn i alle deler av representantforslaget, og begrenser vårt innspill til forslagets punkt 1 om å gi fosterforeldre partsrettigheter.

2. Fosterforeldres partsrettigheter

Forslagsstillerne ber regjeringen sørge for at fosterforeldre gis partsrettigheter. Slik NIM forstår forslaget, gjelder dette generelt i saker om barnet de har omsorg for. Et slikt forslag reiser spørsmål om blant annet klagerett, rett til innsyn i sakens dokumenter og øvrige prosessuelle rettigheter.

NIM har ikke tidligere utredet om fosterforeldre generelt bør gis partsrettigheter i slike saker. NIM har derimot tatt til orde for å vurdere om fosterforeldre i visse avgrensede tilfeller bør gis en klagerett ved vedtak om oppheving av omsorgsovertakelse.¹

Fosterforeldre og fosterbarn kan ha et vernet familieliv etter EMK artikkel 8 dersom de har utviklet «close personal ties».² Ved vurderingen av dette må det ses hen til

---

¹ Se NIMs høringsinnspill til departementets forslag til endringer i barnevernsloven her: <https://www.nhri.no/wp-content/uploads/2024/08/NIM-horingsuttalelse-Forslag-til-endringer-i-barnevernsloven-kvalitetsreform.pdf> og NIMs innspill til Stortingets behandling av Prop. 83 L (2024-2025) *Endringer i barnevernsloven mv (kvalitetsløftet i barnevernet)*, her: <https://www.nhri.no/wp-content/uploads/2025/05/Endringer-i-barnevernsloven-mv-innspill-til-Stortinget-NIM.pdf>

² Se f.eks. *Kopf and Liberda v. Austria* [1598/06] 17.1.2012 § 35 og Council of Europe, *Guide on Article 8 – Right to respect for private and family life, home and correspondence*, s. 105-106 om “Foster families”.

plasseringens karakter, plasseringens varighet og den rollen fosterforeldrene har hatt overfor barnet.³ Et slikt vernet familieliv kan gi grunnlag for visse rettigheter.

Samtidig har Høyesterett lagt til grunn at et slikt familieliv ikke nødvendigvis gir fosterforeldre partsstatus.⁴ Høyesterett viste særlig til at fosterhjemsoppdraget i utgangspunktet er tidsbegrenset og at partsstatus kan være konfliktskapende og føre til at barnet trekkes inn i flere tvister. Klagen til EMD ble senere avvist.⁵

Rettspraksis har imidlertid åpnet for at fosterforeldre i visse tilfeller kan gå til sak med påstand om foreldreansvar, bosted eller samvær.⁶ Etter NIMs syn bør det derfor vurderes om det i noen tilfeller bør finnes en klageadgang på forvaltningsstadiet. Dette kan bidra til raskere avklaringer og i noen saker være bedre egnet til å sikre ro og stabilitet for barnet. Forarbeidene til barnevernsloven synes å forutsette at fosterforeldre kan få partsrettigheter på bakgrunn av en konkret vurdering etter forvaltningsloven.⁷ NIM er ikke kjent med om adgangen i praksis gir fosterforeldre en reell klageadgang.

På denne bakgrunn mener NIM at det særlig er grunn til å vurdere om fosterforeldre i visse avgrensede tilfeller bør gis klagerett ved vedtak om oppheving av omsorgsovertakelse. Det vil gi en rettssikkerhetsgaranti for fosterforeldrene, og samtidig kunne bidra til å styrke myndighetenes beslutningsgrunnlag.

NIM har ikke tatt stilling til om fosterforeldre generelt bør gis partsrettigheter.

Vennlig hilsen

for Norges institusjon for menneskerettigheter

Kai Spurkland

Direktør

Ingvild Varnes

Rådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har dermed ingen signatur.

---

³ Prop.133 L (2020–2021) side 295.

⁴ HR-2022-729-A

⁵ Grefsrud-Halvorsen mot Norge, [39661/22].

⁶ Se til illustrasjon kjennelse fra Gulating Lagmannsrett LG-2024-29700, og Høyesteretts avgjørelse av anken HR-2024-959-U. NIM omtaler avgjørelsen her: <https://www.nhri.no/wp-content/uploads/2024/08/NIM-horingsuttalelse-Forslag-til-endringer-i-barnevernsloven-kvalitetsreform.pdf> s. 13-15.

⁷ Prop. 133 L (2020-2021) Ny barnevernslov, pkt. 15.4.4 og Prop. 83 L (2024-2025) pkt.13.3.4.